

Redacția: Administrația,
și tipografia
Zăvoar, piața mare Nr. 30.
Măsurile publicității au de
regulă: — Manuscrisurile au de
regulă:
INSERATE se primesc la Admi-
nistrația în Brașov și la ur-
cătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Zacherl
Schall, Rudolf Koser, A. Oswald
Kochberger, Anton Oppel, J.
Domeser, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Zekstein Bernat; în
București: Agenția Națională, Su-
scrisurile de România; în Ham-
burg: Karoys & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garzonă pe o coloană 8 or. și
90 or. timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a 3-a o
serie 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 38)

„Gazeta” ieșe în mă-care di.
ABONAMENTE pentru ANSTRO-UNGARIA:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru ROMÂNIA și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
ABONAMENTUL pentru BRAȘOV
administrația, piața mare,
târgul Inului Nr. 30 etajin
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 209.—Anul LX.

Brașov, Duminică 21 Septembrie (3 Octombrie)

1897.

O urzélă a sorții.

Săptămâna acesta a fost dedi-
cată alianței Maghiarilor cu Româ-
nia și frățietății poporului maghiar
cu poporul României.

Acosta cel puțin ni-au spus'o
sute de articule, corespondențe, co-
municate și depeși, ce au umplut în
aceste zile colónele foilor unguresci.

Incai de noi Români de dincoace
nici n'a mai fost vorba în aceste ne-
numerate produse ale ingeniului ga-
zetarilor maghiari, ca popor, ci s'a
vorbit numai de „agitatori” români
nepatriotici și necredincioși” spunên-
du-li-se pe toate cordele, că acum
n'au decât să-și ia catrafusele și să
plece cu toții la București, unde-i
trimiteau fișpanii încă pe vremile
lui Tisza Kalman; să se ducă acolo,
că aici, sub absoluta stăpânire a „ca-
valerescilor” fii ai lui Arpad, nu mai
au ce căuta.

Nu-i vorba, trebuie să recunós-
cem, că Ungurii și-au dat totă si-
lința, ba s'au întrecut ei pe sine în
a face, ca lumea maghiară și ne-
maghiară să credă, că acum în ade-
văr s'a sfârșit odată pentru tot-deuna
cu „agitațiunile daco-române”.

Nu mai cât nu li-s'a brodit așa
cum au voit și au dorit ei. Și-au
cam făcut socotela fără birtaș și când
se credeau mai stăpâni pe situațiune,
au buclarisit'o binișor cu prietenia
și frățietatea dintre Maghiari și su-
pușii regelui Carol.

Par'că a fost o urzélă a sorții,
ca tocmai atunci, când strănepoții
lui Arpad au făcut pentru întâia-
oră, de când au descălecat pe pă-
mântul Panoniei, o primire sərbă-
torască unui Domnitor român, să se
dea pe față în mod atât de bățetor
la ochi, că conviețuirea și vecinătă-
tea lor cu Români din Carpați și
dela Dunăre nici după o miă de ani
n'a putut ajunge la acel punct, ca
să se simță cât de puțin atrași unii
de alții.

Causa este trufia milenară a
Maghiarului, care după cuvintele cur-
tenitóre, ce i li-a adresat Impăratul
Germaniei cu ocaziunea petrecerei
sale în Pesta, a căpătat corne și
mai mari.

O probă de fuduliă și de
ingâmfare, unică în felul ei chiar și
la Maghiari, au dat gazetarii din
Pesta când au invitat pe diariștii
din România să benchetuască și să
se înfrățescă cu ei într'un timp, când
apropo toate diarele de dincolo de
Carpați sunt oprite de-a trece peste
granița ungară și când temnițele de
aici gem de victimele prigonirilor
celor mai dușmănoșe, puse la cale
de regimul unguresc în contra fra-
ților lor de dincoace.

Ce putea să fiă mai firesc, de-
cât ca la banchetul pregătit cu atâta
strălucire în onórea diariștilor ro-
mâni din regat, să rămână gazetarii
evreo-maghiari singuri singurei, nu-
mai în societatea celor doi mame-
luci, ce și i-au comandat ca să pre-
dice din nou în pustiu frățietatea ma-
ghiaro-română?

Dacă răspunsul acesta atât de
elocvent, ce l'au primit purtătorii
opinie publice maghiare dela repre-
sentanții presei române, a mai avut
lipsă de-o întregire, atunci acesta se
găsește în însuși toastul, ce l'a ros-
tit regele Carol la prânțul festiv
dat în onórea lui și a Reginei în pa-
latul dela Buda.

Acest toast, care de altminte-
lea — ca și acela al monarchului
nostru — are un caracter curat per-
sonal, accentuează numai „escelelele
raporturi dintre ambele state” și in-
cungură a vorbi și de raporturile
dintre popóre, cu privire la car'i și a
esprimit monarchul nostru dorința,
ca să ia „caracterul unei prietenii
intime și statornice”.

Va să dăcă însuși regele Carol
a dat să se cunósă prin acesta, că
raporturile, de car'i a vorbit, privesc
pe guverne și politica oficială a

țerei, și că este încă departe de-a se
puté vorbi de-o legătură de amici-
tăie între poporul român și maghiar.
Și de vom avé în vedere manifes-
tațiunile opiniei publice în România
și stările dela noi, trebuie să dăcem,
că va trebui să curgă încă multă
ăpa pe Dunăre până se va poté vorbi
cu drept de-o apropiere între popo-
rul României și Maghiari.

Ca să se poté implini acosta
dorință, ce a fost esprimită în toas-
tul monarchului nostru, în care s'a
dăis tot-odată, că și regele Carol o nu-
tresce, trebuie să se petrecă cu to-
tul alte lucruri în statul și din par-
tea guvernului ungar; trebuie să se
stabiléscă aici în Transilvania și Un-
garia, un regim întemeiat pe drep-
tate și libertate, un regim, care —
ca să întrebuițăm cuvintele rostite
de regele Carol — să nu țintéscă
la nimicirea, ci la „fericirea și pacea
credincioșelor popóre” ale Domnitorului
nostru.

Regele și Regina României la Pesta.

Ungurii au hotărît să facă o primire
cât mai strălucită Regelui Carol și Reginei
Elisabeta și așa s'a și întemplat.

Suveranii români au fost primiți cu
aceeași pompă, cu care fusese primit în-
ainte cu 10 zile împăratul Germaniei. În
locul stindardelor germane fălăia pretu-
tinenti tricolorul României. Decorațiunile
stradelor erau cam aceleași cu puține es-
cepțiuni. La gară a fost spre întâmpinarea
părechei regale române monarchul nostru
cu toți archiducii, generalii, miniștri etc.
Onorurile militare le-a făcut o companie
din regimentul 6 de infanterie, care pórta
numale „Carol I Regele României”. La
sosirea înălților óșpeși, muzica militară a
intonat imnul regal românesc. La intrarea
în oraș Suveranii au fost aclamați de pu-
blic. În deosebi Regina Elisabeta a fost
întemplată cu călduroșe ovațiuni din par-
tea damelor, ce se aflau la ferestri și pe
balcóne. În séra zilei întâia a fost repre-

sentată de gală în Opera unгурeșă, la
oare au luat parte mai multe dame, ca la
representația dată în onórea împăratului
Wilhelm, cu considerare la prezența Re-
ginei Elisabeta.

A doua zi 29 Septembrie MM. LL.
Regele și Regina României au făcut de
dimineața o vizită la galeria de tablouri.
În trăsura dinainte mergea șeful poliției,
în a doua trăsura se afla Regina Româ-
niei și monarchul nostru, în a treia Regele
Carol și Archiducele Otto, apoi vinéu sui-
tele în trásurile următóre.

Poporațiunea pe strade a acamat viu
pe Suverani. La academiă, unde se află
galeria de tablouri, Suveranii au fost pri-
miți de ministru Wlassici, care a sărutat
mâna Reginei României. MM. LL. și
archiducii și-au înscris numele în cartea
de onóre comemorativă. După acosta s'au
intors cu toții la palat — salutat pe tot
drumul cu „eljen”-uri din partea mulțimii.

La órele 1 și jumătate Regele Carol
a luat dejunul la popota regimentului de
infanterie „Regele Carol I”, al cărui pro-
prietar este.

Curtea casărmii era transformată în
grădină plină de palmieri. — Sala cea mare
era împodobită cu'n portret mărime natu-
rală a M. S. Regelui Carol, înconjurat cu
ramuri de lauri și palmieri, și portretul
Impăratul Franciso Iosif înconjurat cu dra-
pele cu colorii românesce și unguresce.

După revistă a fost prezentarea ofi-
cerilor, apoi s'a servit dejunul în sala cea
mare. Au asistat generalul de Beck, șeful
statului major-general, general prințul de
Lobkowitz, comandantul corpului al 4-lea
de armată, d-l Emil Gnica, ministru Ro-
mâniei la Viena, și d-l Alexandru Balș,
consulul-general al României la Budapesta.

M. S. Regele Carol a ridicat un toast
dăcând că fiind proprietar al regimentului 6
de infanterie considera ca o datorie mili-
tară, și tot-odată plecând din inimă, de a
bea în sănătatea șefului suprem al armatei
Majestății Sale Impărat și Rege, Franciso
Iosif.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Lăcașurile Olimpice.

(Fine).

Fiind-că am pomenit aci des-
pre cele două substanțe, cu care se
nutreau divinii locuitori ai lăcașuri-
lor Olimpice, adecă ambrosia și nec-
tarul, este bine să cercetăm ce era
ambrosia și ce era și nectarul, aceste
două alimente înterdișe muritorilor,
car'i săturau și îmbătau pe nobilii
olimpieni.

Cuvântul ambrosie sub rapo-
tul derivațiunii lui însemnéază nemu-
ritor, nemurire de aceea și deveneau
nemuritori, cei ce aveau norocul să
guste din hrana zeilor; de aceea o
și numeau divină. Sunt unii, car'i
pretind, că ambrosia nu s'a născut
de-odată cu zeii, așa că primii ne-
norociți Olimpieni trebuiau să se
mulțuméscă numai cu mirosul fumu-
lui amestecat cu grăsime, ce se exala
în timpul frigerii victimelor sacri-
ficate în onórea lor; fiind-că am-
brosia pentru prima-oră a fost pro-

dusă în cornul Amalthiei când s'a
născut Zeus. Mai există încă și o
altă poveste, după care ambrosia a
existat și înainte de Zeus în regiu-
nile Oceanului, de unde luându-o pó-
rumbițele o aduceau în Creta spre
nutrirea micului Zeus.

Este încă o cestiune discutată,
dăcă mâncau ambrosia și béu nec-
tarul, séu mâncau nectarul și béu
ambrosia; fiind-că nu este bine știut,
care din aceste două era lichid și
care solid. După Homeros, zeii mân-
cau ambrosia și béu nectar; după
poetesa Sappho și Aleman, mâncau
nectar și béu ambrosie. Părerea însă
comună este aceea consfințită de
Homeros, că ambrosia este solid, ér
nectarul lichid. Firesce, că pentru
noi muritori este imposibil să scim
cam ce fel de substanță era acea
ambrosie și acel nectar; Chimia încă
nu este așa de desvoltată, pentru
ca să analizeze și divina hrană a
prea fericitorilor olimpiani. Ibius dăce:
că era de nouă ori mai dulce, de-
cât mierea... singurul, care scie nu

numai ce este, și ce gust are, dér
încă determină și gradul de dulcétă:
de nouă ori mai dulce ca mierea,
nici mai mult, nici mai puțin.

Ca consecință a credinții ace-
steia, arbitrar se întelege, ómenii,
de câte-ori sacrificau lui Zeus Cti-
siu, amestecau miere cu apă și cu
suc de diferite fructe; ér libațiunea
ce o făceau cu acest lichid se nu-
mea ambrosie. Cu acest lichid se
mai ungeu, fiind-că avea miros fru-
mos, și-l considerau ca curățitor de
păcate. Astfel se povestese, că Hera
spălându-se în baie de ambrosie și
ungându-și cu dânsa minunatele-i
cosițe, soția lui Zeus împrăștia în
jurul ei un delicios parfum.

Se povestea, că ambrosia avea
și alte forte multe proprietăți folo-
sitoré: se conservau cu dânsa cada-
varele, pe care le împiedeca de des-
compunere, se vindecau rănilor și
celelalte bóle; se întrebuița încă
spre readucerea forțelor pierdute,
întocmai cum am lua astăzi fier
său chinină; dér proprietatea cea

mai mare a ambrosiei era, că trans-
forma pe muritori în nemuritori.

După cum în toate celelalte lu-
cruri, tot așa și la mâncarea zeilor
erau mai multe calități. Calitatea
cea mai bună era pentru zeii ce-
resci, car'i locuiau Olimpul cel cu
multe crescete, ér calitățile mai in-
ferióre, pentru zeii de sub lună,
nimfele, dryadele, după ordinea mă-
ririi lor, car'i nu erau vrednici să
trăiască pe același picior cu prea
fericitul Zeus.

Nectarul era după părerea cea
mai probabilă, divina béutură, cu
care se adăpau numai zeii. Cuvên-
tul însemnéază neposedatul, fiind-că
nici-odată nu a fost dobândit de
muritori; după alții ar însemna dă-
tătorul tinereții, fiind-că ține pururea
tineri pe cei ce gusta dintr'insul;
alți îi dau alte însemnări. Una din
cele mai logice derivațiuni, este a
acelora, car'i pretind, că cuvântul
nectar se derivă din cuvântul fenician
nictar, care însemnéază tămăie. Im-
prejurarea, că mitologii și preoții

Colonelul Wischinka a mulțumit în numele ofițerilor, dîcînd în toastul său că amintirea acestei zile va rămîne gravată în istoria regimentului în mod neșters. Colonelul a adăus, că mîndru și fericit de a purta Agustul nume al Majestății Sale Regimentul admiră în M. Sa Regele Carol, pe șeful cavaleresc al vitejii armate române. Regimentul nu pôte să dovedească adăncul său respect pentru proprietarul său, decît fiind în tot-da'una gata să mîră pentru șeful suprem al armatei, Impăratul Rege Francisc Iosif. Colonelul Wischinka a ridicat apoi paharul strigănd: *Trăiască Regele Carol, șeful glorios al armatei române.*

M. S. Regele României s'a fotografat apoi cu ofițerii regimentului, apoi s'a întors la palat, după ce și-a luat rămas bun dela ofițeri în modul cel mai cordial.

După amăzi, Majestățile Lor Române, însoțite de monarhul nostru au vizitat palatul parlamentului. La intrarea palatului au fost primite de d-l Banffy, ministrul-șefedinte d-l Tarkovich, secretar de Stat, contele Lad. Tisza și d-l Steindel, arhitect. Majestățile Lor au fost aclamate de o mulțime imensă, îngrămădită în fața palatului. În timpul vizitării edificiului, Impăratul avea la braț pe M. S. Regina României, apoi veneau M. S. Regele Carol și arhiducele Otto. După vizită, ce a ținut 1/4 de oră, Majestățile Lor au exprimat întrăga Lor satisfacție, apoi au făcut o plimbare în trăsura prin oraș. Au vizitat Parc-clubul unde au fost primite de directorul, baron Aczel, contele Goluchowski, Perozel, Daniel și de numeroși domni și doamne cari au fost prezentanți Majestăților Lor.

Impăratul Francisc Iosif a conferit decorațiunii ministrului României la Viena, Emil Ghica, consilierului delegațiunii la Viena Mavrodî, consulului general român dela Budapesta A. Balș și vice-consulului Mărgăritescu.

Regele Carol a conferit decorațiunii mareșalului curții, contele L. Apponyi, contelui Kinsky, mai multor funcționari ai curții și de stat și primarului Budapestei Markus.

În 29 Septembrie s'era la 6 ore s'a dat un prânz de gală în salonul cel mare al palatului dela Buda, în onoarea părechei regale române. La prânzul acesta au luat parte membri familiei imperiale, marele duce rus Boris, toți demnitarii curții, ai statului, căpeteniile clerului și ale armatei și d-l Emil Ghica reprezentantul României la Viena.

Regina României ședea la dreapta arhiducei Mariei Iosepha și avea la dreapta sa pe împăratul și regele Francisc Iosif, la stînga arhiducei ședea M. Sa. Regele Carol.

La prânzul de gală, când s'a servit desertul M. Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif I a ridicat în franțuzesce următorul toast:

„Cu sufletul plin de amintire pentru frumoasa și strălucita primire pe care Majestatea Văstră ați avut bunătatea a Mi-o face, la venirea Mea în România, Mă simt fericit să mă folosesc de această ocaziune, pentru ca diu nou să exprim adăncă Mea mulțumire Majestății Văstre.

„Simt o vie satisfacție că pot saluta în mijlocul Nostru pe Majestatea Văstră ca și pe Majestatea Sa Regina și cu deosebire mișcat de neurmatele eforturi ale Majestății Văstre, ca să dea bunelor relațiilor dintre popoarele noastre caracterul unei prietenii intime și statornice, rog pe Majestatea Văstră să fiă convinsă, că doresc din inimă să sprijinesc cu tot dinadinsul eforturile Majestății Văstre.

„Păstreze Dumnezeu României, pentru multă vreme încă, pe Domnitorul a cărui înaltă înțelepciune a făcut din această frumoasă țară un element de ordine și de pace în Europa, și exprimăndu-Mi dorința ferbinte pentru continuarea și pentru mai trainica întemeiere a acestei fericite situații, beau în sănătatea înalților mei oșpeți, a Majestăților lor Regele și Regina României“.

Majestatea Sa Regele Carol I al României a răspuns tot în franțuzesce:

„Majestatea Văstră se-Mi permite de a-I exprima viua și profunda Mea recunoștință pentru cuvintele Sale atât de măgulitoare, cari Mă umplu de bucurie, ca și pentru primirea cordială, ce a-ți avut bunătatea a ne face.

„Majestatea Văstră binevoiesc să amintesc, că am avut nemărginită bucurie de a Vă primi, ați tocmai un an în România. Amintirea acestei vizite va rămîne pentru totdeauna întipărită în inimile Nostre: ea a contribuit puternic spre a consolida și mai mult eselențele raporturi atât de fericite stabilite între Statele noastre, raporturi ce au găsit o nouă confirmare în măreța primire ce Ni s'a făcut și la oare Capitala Ungariei s'a asociat într'un mod așa de călduros și așa de simpatic.

„Rugănd pe Majestatea Văstră să orădă sentimentelor mele de profundă venerațiune și urărilor ardătoare ce facem pentru Voi și Augusta Văstră casa, ridic paharul meu în sănătatea Majestății Văstre. Cerul să Vă protegă și să Vă acorde înăo lungă domnie pentru fericirea și pacea credincioșilor Văstre popore. Trăiască Majestatea Sa Impăratul și Regele. Trăiască Majestatea Sa Impărătesa și Regina“.

Ungurii și Români.

„Drapelul“, diar național-liberal din Bucuresci, răspundînd foilor maghiare, cari tălmăcesc visita regelui Carol în favorul politicii maghiare, scrie în numărul său de Vineri:

Ungurii vorbesc de prietenie, de apropiere, de bune și cordiale raporturi între cele două popore. (Ungurii și Români). Iosémnă deci, după Unguri, că prietenia și bunele raporturi au lipsit mai înainte ca să fiă nevoie să afirmi că ele vor ființa pe viitor.

Să vedem puțin de ce-au lipsit și din partea cui au lipsit.

Puținii Unguri cari locuesc în România de vreme îndelungată, sunt cetățeni români cu drepturi egale, au biserică și școală liberă, pot funda ori-ce fel de asociații cu scop chiar cultural național, într'un cuvînt satele unguresci căte există la noi se bucură absolut de toate libertățile de care se bucură și Români.

Și să se noteze că acești Unguri răscălați n'au în România nici unul din drepturile istorice și teritoriale, pe cari le are marea masă a Românilor din Ungaria.

Pe de altă parte numeroși Unguri, cari nu-și pot câștiga existența în țara lor, sunt primiți la noi fără nici o piedecă, liberi să îmbrățișeze ori-ce carieră, să fundeze asociații între densii, să se adune nesuperați, să primescă în libertate diare unguresci, să-și câștige averi cât de frumoase.

Un diarist ungar, care a făcut mai deunăzi o călătorie prin România, s'a mirat chiar de ospitalitatea noastră așa de perfectă față de emigranții unguri, și a adus cele mai mari laude spiritului nostru de toleranță.

În raporturile noastre cu statul maghiar am fost ireproșabili. Nici una din țările europene nu s'a folosit atât de dezvoltarea noastră economică cât s'a folosit Austro-Ungaria, — Ungaria făcîndu-și partea leului.

Prin urmare deoă n'a existat între cele două state prietenia pe care Ungurii o doresc astăzi, vina nu pôte fi din partea noastră. Și când presa maghiară ne vorbesce de stabilirea unor raporturi amicale între Ungaria și România, pilda trebuie să pornescă dela densa și dela statul unguresc.

Există oare un început de pildă pentru ca Ungurii, bizuiți pe densa, să pôtă dice Românilor: Visita regelui vostru e de bun augur pentru viitor, căci ne vom sluji de privilegiul ce ni-l dă ca să vă acordăm satisfacții și mai mari ca cele deja acordate?

În trecut nu ni s'a dat nici o satisfacție, ci numai persecuții și umiliri am vădut că s'au adus Românilor de peste muntii. În present nici atât.

Ba mai mult chiar. În prețuia vizitei regelui Carol la Budapesta, vizită pe care presa maghiară o exploatează după cum se știe, fruntași ai Românilor de peste muntii au fost băgați la închisore, un profesor român a fost dat judecării pentru că a făcut un cor de școlari, gendarmii au oprit pe vîrfurile baionetelor pe credincioși de a merge în bisericile lor, și alte persecuții și batjocuri, pe cari nu le mai înșirăm.

Faptele nu se potrivesc de loc cu vorbele.

Ungurii ori trebuiau să se mărginescă la stéguri, muzici, spectacole etc., și presa lor să se mulțamească cu obișnuitele articole de politetă, ori decă era vorba de prietenia, relații cordiale, alianțe politice și mai scim noi ce, atunci trebuiau întăiu fapte și apoi vorbe, garanții și apoi articole ditirambice.

Și fiind-o e la mijloc vorba desore cele trei milioane de Români, și fiind-o dela felul cum sunt ei tratați depinde totul între Ungaria și România, Ungurii trebuiau să le dea și lor cuvîntul; să fi venit și victima să ne arate, că articolele pressei maghiare au o basă serioasă.

Decă Ungurii țineau să-și justifice articolele scrise asupra vizitei regelui nostru la Budapesta, pe lângă drapela, muzici, arcuri de triumf și aclamări, trebuiau să ofere regelui Carol un început măcar de încetare a persecuției față de Români.

Dăr cu aclamări la Pesta și cu închisore, amendă și gendarmi în Transilvania și Banat, nu se rezolvă chestia pusă înainte de presa maghiară.

Mișcarea în Bucuresci. În fața celor ce se petreceau la Budapesta, mai ales în fața purtării pressei maghiare, care tălmăcea ceea vizită a regelui Carol ca o isbăndă a politicii maghiare față cu Români de dincoace, studenții universitari din Bucuresci au ținut o întrunire Lunia treoută și au hotărît, ca comitetul național studentesc să afișeze în oraș și să răspândească în totă țara un manifest, în care se dice între altele:

„Să strigăm cu putere, cu glasul disperării, ca să știe întrăga lume cultă, că armonia dintre noi și Unguri nu se pôte stabili prin vizite înalte, ci numai prin stîrpirea nedreptății și a arbitrarului.

„Tinerimea română universitară își va face datoria. Va apela din nou la întrăga pressă europeană spre a sprijini legitimele cereri ale Românilor subjugati“.

Apelul se încheie cu cuvintele: „Să lăsăm nepăsarea și să fim treziți și în soma de vorbele postului!

Capul ce se pléacă paloșul nu-l taie; Dăr cu umilință lanțul încovăie.

Tot-odată studenții universitari, împreună cu membrii comitetului Ligei, s'au sfătuit și au hotărît, ca în ziua de Duminică, 3 Octombrie, să se țină în Bucuresci

înțeleg prin Nectar tămăia ce se ardea în onoarea deilor; ér ambrosie, frigerea cărnurilor de victime în timpul sacrificiilor, confirmă ultima derivațiune. După cum am vădut, ambrosia se putea fabrica, tot așa și în Olimpul Lidiei se fabrica o spețiă de beaură curioasă, din miere vin și suc de diferite plante mirositoare, care după Atheneu¹⁾, se numea nectar. Mai era încă și o altă tradițiune mai poetică asupra nascerii nectarului; după această tradițiune nectarul s'a născut de-odată cu ambrosia; nectarul curgea din celalalt corn al caprei Amaltheia, doica lui Zeus.

Când a fost vorba despre Ambrosie, am vădut, că nimic nu era cunoscut sub raportul calității, al culorii și al compozițiunii ei, afară de frumusețea mirosului ei și a estra-ordinarei ei dulceați predicate de Ibcus. Se pare, că despre nec-

tar soirile sunt mai complete, fiindcă marele Homeros insistă mult asupra nectarului, după cum, de altfel, insistă asupra tuturor beaurilor. Tatăl poezii ne spune, că nectarul avea culore roșie și un miros estra-ordinar de frumos, avea încă proprietatea de a împedea putredirea și descompunerea corpurilor: Astfel Thetis cea cu piciorile de argint, mama lui Achile, consolându-l cu ocaziunea morții iubitelui lui amic Patroclu, și promițîndu-i să țină cadavrul lui Patroclu nedescompus; „injectă prin nările lui Patrocle Ambrosie și roș Nectar pentru-ca corpul să-i rămăie nedescompus“¹⁾.

Ciclopul Poliphem²⁾ după-ce béu divinul vin, pe care Ulise i l'a oferit ca să-l îmbete și să scape și el însu-și și tovarșii lui dela o mörte crudă și sigură, cu entusiasm strigă:

¹⁾ Hom. Iliada raps. 19-a vers 29.

²⁾ Fiiu a lui Neptun avea un singur ochi în frunte: era mănător de ómeni.

„dăr această este produs din Ambrosie și Nectar“¹⁾.

Cu un cuvînt ambrosia și nectarul, erau hrana, tinerețea, sănătatea, forța deilor nemuritori, este lesne de înțeles deci, căt de nenorociți trebuie să fi fost pururea fericiții chiriași ai Olimpului de căte ori se întemplă ca să fiă lipsiți de aceste divine alimente, mai ales că: deii „nu mănăncă pâne, nici nu beau vin negru“ și de aceea sunt fără sânge, și se numesc nemuritori²⁾.

Imprejurările lipseau căte-odată pe deii olimpici de aceste două alimente: astfel se povestese, că Aloidi Otos și Efialte puseră odată mîna pe deul războiului Marte il închiseră într'un vas de aramă și-l ținură sclav trei-spre-șeci luni întregi, nemăncat și ne b_eut. Cine scie ce era să fiă de densul, decă nu simția mama sa vitregă Iereboia

¹⁾ Hom. Odisea raps. 9-a vers 359.

²⁾ Iliada raps. 5-a vers 341.

cea prea frumoasă, și nu trimetea pe Mercur ca să-l scape. Când Mercur s'a dus la închisore deul lui războiului, l'a găsit pe bietul Marte slab peste măsură și ne mai putând să pronunțe nici o vorbă.

Erau însă și imprejurări, în care deii erau lipsiți de ambrosie și nectar, nu din cauza vre-unei întemplări nenorocite, ca aceea alui Marte, dăr și ca pedepsă, de-odată cu răpirea dreptului de a se înfățișa înaintea celorlalți deii, și de a participa la adunările deilor, de a avea vre-o relațiune și amestec cu neurgisiții nemuritori. Aceasta se întemplă când vre-unul dintre deii, după ce s'a jurat pe înfiorătoarele valuri ale stigelui nu se ținea de vorbă séu il călca; formula acestui jurămînt după Homeros era următorul:

„Aide, jură-mi acuma pe inviolabilă apă a Stigelui, cu o mână atinge hrăniturul pămînt, ér cu cealaltă, marea albă de spumă, pentru-ca nouă toți să ne fiă martori deii din iad, cari sunt în jurul lui Sa-

¹⁾ Scriitor grec din secolul al III. după Chr. a scris „dipnosofiti“.

mare meeting de simpatie pentru cauza română din Transilvania și de protestare în contra dăinuirii sistemului de maghiarizare, susținut și înăspriț de guvernul unguresc.

S'a ales un comitet ad hoc sub președinția d-lui *Mihail Vladescu*, profesor universitar.

Un nou dar Ungurilor.

A doua zi după plecarea împăratului german Wilhelm II, a apărut în foile din Budapesta o scrisoare a monarhului nostru către ministrul-president, baronul Bánffy, în care scrisoare încunoscînteză pe primul său sfetnic, că a hotărît să se ridice, pe propriile spese ale Maj. Sale, statuie la mai mulți bărbați vestiți din istoria poporului maghiar, care să fie așezate pe pietele din Pesta.

Acești bărbați sunt: episcopul Sf. *Gerhard*, educatorul fiului regelui Stefan cel Sfânt, al Ungariei și apoi omorît; *Petru Pásmány* (născ. 1550), arhi-episcop din Strigoni și scriitor al cârților bisericesti maghiare. Principele ardelean *Stef. Bocskay* (1557—1608), care a făcut revoluție contra împăratului Rudolf II, er Sultanelul i-a fost trimis și coronă voind să-l facă rege al Ungariei. *Gavril Bethlen* (1580—1629), principe al Ardealului și cunoscut în istorie tocmai ca neîmpăcat vrășmaș al dinastiei habsburgice, contra căreia mereu se răscula; după-ace puse în stăpânire sa mai totă Ungaria, er dieta din Bistrița a declarat pe Împăratul Ferdinand II, detronat, el. Bethlen, a fost proclamat rege al Ungariei. — *Ión Huniade* (1390—1456). — *Nicolae Zrinyi*, cunoscut ca vitez apărător al cetății dela Sighet, unde și-a găsit și mărtea eroică, aruncându-se cu ai săi asupra Turcilor ce'l impresurau. — *Ión Pálffy* (1664—1752) generalissimul și cel dintâit om de încredere al împărătesei Maria Teresia; se dice de el, că ar fi fost cel dintâit, care a strigat în dieta din Pressburg cuvintele: „*Moria-mur pro rege nostro!*” — *Stefan Vestöczy* (1470—1542), vestit ca jurist ungar, care a compus legile. Aprobate și Compilate. — *Sebastian Tinódy*, care mai întâi se lupta alături cu răsvrătorul *I. Zádolya*, umblând prin țară cu vióră în mână ca compozitor al cântecelor patriotice; er mai târziu se dase pe partea împăratului Ferdinand. — În sfârșit va căpeta monument și așa dișul „notar fără nume al regelui Bela”, (*Anonymus Belae Regis notarius*), despre persóna căruia însă nu se scie absolut nimic. nici atâta nu e încă sigur, al căruia rege Bela a fost el notar, cacl Ungaria a avut patru regi u acest nume. Sus dișul notar a scris letopisețe pline de povești fantastice, de fabule istorice, despre venirea Ungurilor aicea, pe care aceștia și-au întemeiat totă istoria până în secolul al trei-spre-ducelea. Cronica său leto-

turn¹⁾“ său șiurmătorul: „se scie acum „acésta, pământul și latul cer de pe „d'asupra și apa Stigelui, care curge „sub pământ (cea ce este cel mai „mare și cel mai sever jurământ la fericirii dei¹⁾“

La ómení, numele de Nectar se dedea vinului tare, curat, mirositor și de calitate alésă. Pe când o astfel de băutură muritorilor le producea sânge; nectarul, pe care-l bea locuitorii înaltului Olimp, nu le producea sânge, ci un lichid, pe care-l numeau ichor său sânge nemuritor: „curgea deitei sânge nemuritor Ichor, „cum curge la fericirii dei³⁾“.

Cam așa sunt locașele Olimpice ale Panteonului elenic; Așa sunt aproximativ; viața hrana, adunările și ospetele lor. Deii creați de imaginațiunea ómenescă nu era cu puțință să nu fiă îndestrați de ómení, creatorii lor, cu toate slăbiciunile și nevoile, de care se resimt ei înșiși.

¹⁾ Iliada raps. 14 vers 271.

²⁾ Hom. Il. 15 vers 36.

³⁾ Hom. Il. rap. 5-a vers 339.

pisetele acestui notar necunoscut („Gesta Hungarorum“) învețații străiní cu toții le consideră numai ca pe nisce povesci fără valóre istorică; ba chiar unii istorici maghiari, ca *Hunfalvy* (Hundsorfer) și *Vámbery* (Weinberger) au tras la îndoială, că descrierile Anonimului lui Bela sunt adevărate.

Se înțelege, că darul monarhului i-a umplut de bucurie pe toți Maghiarii, cari și așa erau amețiți de laudele cu cari i-a înocroat împăratul Wilhelm.

Au pornit mare mișcare în totă țera, mai ales pe cale oficială; congregațiile și orașele țin ședințe festive și trimet adrese de mulțămítă monarhului. Alaltăeri, 30 Septemvre a ținut ședință festivă și reprezentanța orașenescă dela Budapesta, votând și ea o astfel de adresă, er séra a fost o iluminăție în tot orașul, despre care foile aduc colóne întregi.

„*Narodni Listy*“ — confiscat. Numérul dela 30 Septemvre al diarului ceh din Praga „*Narodni Listy*“ a fost confiscat de către procuratura ces. reg. din pricina modului cum a scris despre autograful împăratului-rege Francisc Iosif, privitor la statutele de ridicat în Pesta.

Éta cum se exprimă între altele diarul ceh: „Dică ori-cine ce vrea, în cele din urmă întâmplări trebuie să vedem triumful conștiinței de sine a Maghiarilor, al politiceii maghiare. La toate aceste întâmplări nu s'a ținut absolut séma de naționalitățile nemaghiare; lealitatea lor a fost cu totul ignorată; nu s'a ținut de loc séma, că ele în tot-déuna au apărut politica Vienei contra aspirațiilor maghiare. Nu putem să nu scótem acest fapt la ivéla“.

SCRIRILE DILEI.

— 20 Septemvre v.

Regele Carol în Iași. Majestatea Sa Regele României se va duce la Iași la 21 Octomvre. Probabil că va fi însoțit în vizita acésta și de M. S. Regina. Visita va fi scurtă, două sau trei zile. Afară de parada obișnuită și decorațiunile stradelor, primăria va ridica un arc de triumf în piața „Unirea“ cu decorațiuni alegorice și iluminat cu electricitate prin lămpi cu arc. Se va da o reprezentație de gală, în sala Teatrului Național și va fi dans popular în piața Unirei. În ziua de 22 Octomvre se va face inaugurarea universității; revista militară; inaugurarea abatorului, a scólei din Tatarasi, a băiei populare și a lucrărilor dela Calosină; De la 7 și jum. mare banchet în sala teatrului, la care vor lua parte 500 de persóne. În acelaș timp, patru banchete populare se vor da la Calosina, Păourari, Tatarasi și Galata.

Congregația comitatului Brașov. Pe ziua 14 Octomvre st. n. este conochemată adunarea generală ordinară de tómnă a reprezentanței comitatului Brașov. Se va desbata în acésta adunare și preliminarul bugetar al comitatului pe anul 1898 și alte mai multe aranouri de dare comitatensă.

Fundațiune. Afiam, că vrednicul locuitor român din Rotbav, lângă Brașov, *Atanasie Inache* și soția sa *Ecaterina* „din dragostea ce o au către Dumneșeu și către sfânta biserică“, și-au dăruit casa și totă moșióra lor S.-tei biserice române gr. or. din comuna Rotbav, avénd sé porțe numele: „*Fundațiunea Atanasie Inache și Ecaterina*“. Bădea Inache și soția sa au fost ómeni séracl, neavénd la început nici o avere. Prin munca și hărnicia lor și-au câștigat moșióra, care — neavénd copii — au dăruit'o S.-tei biserice, pe al căreia nume au și luat măsuri de-a o intabula încă de pe acum, avénd de-a se împărți o parte din venitul moșiei între rudeniile fondatorilor. Fapta acésta este atât de frumósă, încât nu mai are lipsă de nici o laudă. Numele bunilor fondatori vor fi pomenite în toate timpurile de locuitorii Rotbavului.

O proprietate a Țarului în Franca. De când s'a proclamat în mod oficial alianța dintre cele două popóre mari ale Eu-

ropei, Francesii și Rușii, și de și se silose și unii și alții să dea dovești de dragostea și prietenia intimă, ce există între ei. O astfel de dovadă este și scirea mai nouă, care ne spune, că Țarul Rusiei a cumpărat în orașul Nizza din partea de méqă-și a Franciei un pământ de vre-o 6 hectare, pe care voese să-și clădească o pompósă vilă. Acésta vilă va fi destinată în prima linie pentru Țarina védnă și pentru Țarevió, cari de aci înainte voese să petrecă în fiá-care iernă în Franca. Insu-și Țarul se dice, că are de gând să petrecă zilele mai aspre de peste iernă în frumosul ținut al Nizzei, împreună cu mamă sa. Contractul pentru cumpărarea intravilanului din vorbă a și fost subscris înainte notarului public din Nizza, cu care ocaziune Țarul a fost reprezentat prin un imputernicit special al său.

Concentrările de milițieni în România, din tómnă acésta, au dat rezultatele neașteptate. Mai toți milițienii au răspuns la ordinele de chemare și decă excepții au fost, ele sunt — față cu numérul total al concentrațiilor — fórte micí. La regimentul 3 Olt, numérul celor cari nu au răspuns la ordinele de chemare este ceva mai ridicat, — de 106. La celelalte regimente din țera înés, lipsurile sunt cu mult mai micí. Instrucțiua militară a milițienilor, a dat de asemenea rezultate excelente. Inspecțiile ce s'au făcut trupelor concentrate au dovedit cunoscințe solide în mánuirea armelor, precum și un spirit de disciplină egal cu al trupelor în activitate.

Alegere de preot. Ni-se scie: Luní în 8 (20) Septemvre c. s'a ținut alegerea de paroch în parochia nóstră gr. or. *Sălcium-de-jos*, protopresbiteratul Lupșei. Ales a fost cu mare însuflețire prin unanimitate de voturi teologul absolut D-l *Laurențiu Ciorbea*, învețator în *Ponor*. Alegerea a decurs în ordine esemplară sub conducerea hărniciului nostru protopresbiter tractual P. P. D. *Ioan Danciu*. Alesul preot Ciorbea este un tiner zelos și orator bun, dela care poporul speréază mult. — *Unul din cei prezenți*.

Călduri mari în Octomvre. Suntem, după stitul nou, în luna lui Octomvre și cu toate acestea în unele ținuturi ale Italiei, după cum se scie de acolo, căldurile sunt mai mari ca la noi în luna lui Cuptor. Așa, de exemplu, în Veneția căldura a ajuns séptemăna acésta până la 26 grade, în Milano până la 27, er în orașele de méqă-și ale Italiei chiar și până la 31 grade. Cireșii și alți pomi au înflorit a doua óra.

Polițisti păcăliți. Foile germane istoricesc un cas interesant, ce s'a întâmplat Dumineca trecută în orașul Baden-Baden din Germania. Un domn din Stuttgart voia să-și cumpere nisce flóri și se duse la o elegaută prăvăliă de flóri, dér tocmai când era să ajungă acolo, prăvăliia se închise, căcl batuse ora, când în înțelesul legei pentru răpansul de Dumineca nu mai era erstat să se vëndă nimic. Domnul străin observă însă, că o aripă a ușei e încă puțin deschisă, își viri deof capul să se uite și vedénd, că în prăvăliia se află încă un domn, care téguesce, intră și el înăintru. Abia intră însă în prăvăliia și éta că un nevoiaș de polițist dá peste ei! Polițistul scóte protocolul și începe să-i întrebe de nume. — „En sunt prințul *Hohenlohe*, cancelarul de stat!“ răspuse domnul cel mai bérán. Auđind cu oine are de lucru, polițistul închise repede protocolul și o tuli pe ușă afară. Nu-i mai trebui să-i scorie numele, ba își uită să mai întrebe și de numele celuilalt domn, ce mai era în prăvăliia. Acesta de-almintrelea era primarul din Stuttgart. N'ar fi strioat, decă polițistul i-ar fi luat pe améndoi la răspundere, căcl pentru că unul e primar, er celalalt cancelar de stat, încă nu urméază, ca lor să le fiá iertat a călca legile.

Medicii și velocipedul. În Viena mare parte dintre medicii au început să foloséscă velocipedul pentru de-a merge dela un bolnav la altul ca să-i viziteze. Incă și mai

mult au început să foloséscă velocipedul medicii de pe la sate și de prin orașele din provinciile ale Austriei, deoarece nu numai că economiséază mult timp, puténd să alerge mai repede cu el, dér economiséază și cheltuelile, ce le-ar avé decă și-ar ținé trăsura cu oi. Pe lângă asta, umblând cu velocipedul mai fac și o sănétosă gimnastică.

Carne cușer. De câte-va zile Evreii din Bucuresci sunt lipsiți de carne cușer, dice „*Timpul*“. Hahamii evrei cer 1 leu și 50 de bani pentru tăierea unei vite mari. Măcelarii evrei nu mai voese însă să plătescă acésta sumă și oferă 50 de bani pentru tăierea unei vite. Hahamii nu vor să priméscă numai 50 bani și deof nu mai tae vite. Mai mult: hahamii au afurisit cu ocazia sərbătorilor pe măcelarii evrei, cari acuma sunt și mai îndărjiți. Populația evree, mai ales cea sáracă, care nu mánacă de cât carne cușer, se hrănesce acum numai cu pește până la împăcarea hahamilor cu măcelarii.

D-l Dr. George Ilea, avocat în Clușiu, cu începere dela 1-a Octomvre n. o. și-a strămutat cancelaria advocațională în Strada Podului (Hid uteza) Nr. 14 în stagiul I, de către stradă.

Restaurantul *Fleischer* din loc va primi cu ziua de mâne un nou arendator, pe d-l Ianura, care până acum a stat în serviciu la „*Pomul verde*“. Densul promite a servi publicul cu mánocări și beuturi bune, precum se póte vedé din anunțul publicat în partea din urmă a numérului nostru de adi.

Impedecarea născerei bólelor de copii urméază atuncí, când copilul va avé un organism oțelit și capabil de a resista, care se va lăsa a se desvolta germenile bólei. Sunt diferite preparate medicinale în comerț, care urmăresce acest scop, dér este în genere cunoscut, că există numai un singur mijloc, care coréspunde în toate privințele cerințelor ce i-se face, și acest mijloc este untura de pesce (*Leberthran*). Copiilor le vine gréță de a lua obișnuitul *Leberthran*; acest inconvenient se delătură prin *Leberthranu* lui Zoltan, care n'are nici gust nici miros réu, și de aceea atât copii cât și ómenii adulți îl iau bucuros. Depositul general în farmacia lui Zoltan Bela Budapesta V. Nagy-korona-uteza 22 — unde se capéță cu 1 fl. sticla.

Banchetul diariștilor unguri.

Cu mare alaiú au arangiat diariștii unguri din Pesta un banchet, ce voiau să-l dea în onórea diariștilor din România, pe cari i-au invitat la festivitățile de primire a Suveranilor români. Nici unul însă dintre invitați nu s'a înfățișat. Așa au hotărít diariștii români în fața purtării Ungurilor, cari asuprese pe frații lor de dincóce și oprese intrarea diarelor din România la noi.

Numai fóia evreo-nemțescă din Bucuresci „*Bukarester Tagblatt*“ și-a trimis pe colaboratorul său, un Poleac cu numele *Pavlovsky*, la acel banchet. Acesta a spus, că este supus german și că locuesce numai de cât-va timp în România. Astfel, nefiind de față nici un diarist român, nici că au mai putut gazetarii unguri să serbeze banchetul în onórea pressei din România, ci au mánocat și beut numai ei între ei. Deputatul *Mikszáth* a ținut un toast pentru regele Francisc Iosif și regele Carol, și pentru cele două regine Elisavete. Incolo s'a ridicat în slavă numai pressa maghiară. *Pavlovsky* dela „*Bukarester Tagblatt*“ a beut pentru pressa maghiară.

Dela acest ospét n'au lipsit nici d-l Iosif Gall, magnatul, trimbițașul frățietății dintre Români și Unguri. Și el a ținut un toast pentru reprezentanții pressei maghiare, care ne hulesce și batjocuresce diuina. N'a lipsit însă nici *Alexios György*, deochiatul redactor al foței maghiare române „*Poporul*“, susținută și plătită de guvern. El a beut în sănétatea lui Gall Jozsef.

Așa s'a sfârșit acest banchet, cu o mare opărélă a gazetarilor unguri, în urma

lecției, ce li-au dat-o diarisții românii din regatul vecin

Sub titlul: „*Impertinență fără sémén*“ diarul „*Drapelul*“ din București vestește în următorii termeni purtarea fôiei evreo-germane din București:

Răbdarea, când trece peste o margine, e dăunătoare.

Asta pare a fi vrut să ne dovedească fôia nemțescă „*Bukarester Tageblatt*“, prin purtarea inoalificabilă pe care o are de oât-va timp față cu presa română.

După ce un parasit al diarelor românescoi, umplându-și colônele cu informații și chiar articole traduse pur și simplu după ele „*Bukarester Tageblatt*“ îndrăsnesc să pozeze într'un fel de mentor al presei noastre pe care o dojeuesce cu un ton oând disprețuitor, când insultător într'o rubrică permanentă. Impertinența acestei foite n'a făcut decât să crească, vedând că diarele românescoi nu se înjosesc să o pue la locul ei odată pentru tot-déuna.

Răbdarea acésta a presei române a făcut pe „*Bukarester Tageblatt*“ să-și inchipue că totul îi e permis — și dîlele astea obrâsnicia acestui pamflet a atins culmea.

Să șoie, că *presa românescă de comun acord, a hotărât să refuze invitația presei maghiare de a visita Pesta*. Se mai șoie, că motivul acestui refus a fost mai ales im-prejurarea că, primind invitația cercului „*Ott-hon*“, diarisții români s'ar fi vèdut siliți să participe la banchete semi-oiociale și se fraternizeze cu *presa maghiară, ceea-ce* — în circumstanțele actuale — ar fi făcut o durerosă impresie asupra fraților noștri din Ungaria și asupra poporului român în genere. Precum se vede refusul nostru n'a pornit din dorința de o ofensa pe diarisții maghiari, ci din dorința de a nu jigni înalte sentimente naționale.

„*Bukarester Tageblatt*“ invitat și densul, s'a grăbit să primescă și a trimes la Pesta pe un domn Casimir Pawlowski. N'am fi avut nimic de spus, de ôre-ce fôia germană nu reprezintă, nici prin personalul de redacție, nici prin publicul ei cetitor, opinia publică românescă. E un diar al străinilor din România, carti cetesc nemțesc.

Acest domn Pawlowski cređu însé de cuviință, a participa la Pesta, la un banchet dat de cercul diarisților unguri și a ridicat acolo, în calitate de redactor din România, un toast pentru *presa maghiară*. Mai mult, fôia nemțescă își permite să numescă refusul presei române, o lipsă de tact, și să vorbescă de d-l Pawlowski ca de reprezentantul presei române la Pesta.

Acésta este o obrâsnicie fără păreoche, pe care noi nu trebuie să o mai tolerăm.

Nu trebuie să permitem unei foite nemțesci scrise de străini pentru străini, să ne dea lecții de tact și să încerce a sădărnici o manifestație, pe care noi am cređut de cuviință a o face din motive înalte naționale.

Presa română va șoi, să sperăm, să dea o lecție meritată impertinentului pamflet.

Inmormântarea parochului din Tohanul vechi.

Tohanul vechi, 30 Sept. n. 1897.

Astăzi s'a săvêrsit inmormântarea tinerului paroch gr. cat. din Tohanul vechi Georgiu S. Tomas.

Inmormântarea lui a fost o dovadă, oât de iubit era acest bun preot al nostru în tot ținutul acesta. De prin comunele din giur foarte puțin din preoții și fruntașii poporului nostru au fost, carți să nu fi grăbit a da ultima onore inbitului lor confrate și coleg, petrecându-l la mormânt. Cu deosebire frații noștri dela Zêrnescoi s'au distins prin participarea lor numărôsă, oâci preoții, învățătorii, comercianții și totă inteligența română, în frunte cu d-l avocat N. Garoiu, cu d-l Dr. Iancu Mețianu etc. s'a prezentat așa dicând în corpore. Tot așa de prin mai multe comune vecine, ca Branul, Tohanul nou, Poiana Mêrului etc., ba chiar și de prin comune mai depărtate

s'a prezentat aprôpe totă inteligența, toți fruntașii români. Din Brașov, unde răposatul a funcționat ca catechet pentru școlarii greco-catolici dela școlile române, înocă s'au grăbit numeroși școlari, elevi de-ai răposatului, să dea ultima onore părintelui lor iubit, ba am mai vèdut și alți membri ai societății române alese din Brașov, amici ai răposatului.

Multă siliță și-au dat tinerii studenți să contribue din tôte puterile lor la ridicarea festivităților inmormântării. Ei, îmbrăcați în negru și cu eșarpe de doliu peste piept, au dus sicriul dela casa parochială până în biserică, unde s'a făcut prohodul și, mai târziu, de aci până la mormânt; toți au arangiat chiar și un conduit cu torțe dela casa parochială până la biserică.

La prohod lumea nu mai încăpea. Frumôsa și spațioasă biserică din Tohanul vechi era înșesată de mulțimea inteligenților români: preoți, advocați, învățători, medici și alți fruntași veniți dinafară. Poporul din localitate abia mai putea găsi loc: corul, chiar și altarul erau înșesate de lume. Partea cea mai mare a poporului din localitate trebui să stea afară, în cimiter.

Prohodul a fost oficiat de 6 preoți, pontificând vicarul dela Făgăraș, Rvds. Domn Basiliu Rațiu, încungiurat de preoții Ioan Pop din Comana inferioară, Moise Micu din Poiana Mêrului, I. Strevoiu din Zêrnescoi, G. Babeș din Șohodol și I. Gavrilăscu din Țintări. Predica a rostit-o venerabilul vicar Rațiu. A fost a predică foarte lungă, dèr și foarte mișcătoare și potrivită ocașiei. Densul a arătat, cât de grea este chiamarea unui preot român în dîlele de eđi și cu câtă muncă și sudori are să lupte a tiner până pôte să ajungă la acésta tréptă. Și oât de dureros este, oând mórtea vine să se cere pe-un astfel de bărbat tocmai în flôrea vieții sale!

Vorbirea venerabilului și simpatieului vicar a făcut o impresie adencă asupra ascultătorilor, storcând lacrimi generale.

Grozav de mișcătoare a fost scena, oând sicriul a trebuit să fiă ridicat și dus la mormânt. Inima țise sfășia de durere vedând și auđind tipetele sfășietore ale vredniciei și credințosei sale soții Lucretia cu cei trei copii mici ai săi.

La mormânt, d-l avocat din Zêrnescoi Nicolae Garoiu, ca director al despărțământului Asociațiunei, și-a ținut de-o nobilă dotorință să dică un adio răposatului, care încă a fost membru al Asociațiunei și a făcut parte din comitetul acestui despărțământ. Vorbirea scurtă, dèr alésă și bine simțită a d-lui avocat Garoiu a emoționat grozav inimile.

Cu mare jale și durere în inimă ne-am depărtat dela mormântul părintelui Tomas, dèr în jurul acestui mormânt am găsit și mângâierea rară, de-a vedé intruniți pe colegii săi preoți greco-catolici și greco-orientali, oficioând împreună ca frați și dând prin acésta un strălucit exemplu, oum trebuie să trăsescă frații unii cu alții.

Convocări.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din despărțământul protopresbiterat al Radnei își va ținé a treia adunare a sa de est an în comuna Totvârdăia la 9 (21) Oct. a. c. cu următore

PROGRAMĂ:

1) La 9 ôre dim. membrii reuniunei vor asista în corpore la chiamarea Duhului Sânt. 2) Deschiderea adunării prin președinte. 3) Constatarea celor prezenți. 4) Ascultarea prelegerii practice din fisică ținută cu elevii de Aurel Micu, învățător în Totvârdăia. 5) Observări și aprețări asupra prelegerii ținute. 6) Cetirea rapôrțelor. 7) Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapôrțelor. 8) Cetirea operatelor intrate la birou. 9) Inoassarea taxelor restante și curente dela membrii reuniunei. 10) Propunerii și interpelări. 11) Designarea locului și a timpului pentru adunarea proximă. 12) Alegerea unei comisiuni pentru autentizarea protocolului.

Invităm la acésta adunare pe toți în-

vățătorii din acest protopresbiterat, precum și pe toți binevoitorii școlii românescoi.

Radna, 23 Septemvre n. 1897.

Demetriu Roman, Damaschin Medrean,
președinte. notar.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Deva al arhidiecesei transilvane își va ținé adunarea generală la 28 Septemvre v. c. și dîlele următore în sela școlii noastre din orașul Deva cu următore:

Programă: 1) Deschiderea ședinței după finitul serviciului divin. 2) Constatarea prezențelor. 3) Raportul comitetului central, al cassarului și al bibliotecarului. 4) Alegerea comisiunelor. 5) Cetirea disertațiunilor insinuânde până la deschiderea ședinței. 6) Prelegerii practice după programul ce se va satori în ședința proximă a comitetului central. 7) Raportul comisiunelor. 8) Satorirea budgetului pentru anul viitor. 9) Propunerii. 10) Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.

Prin acésta se invită toți membrii acestei reuniuni, precum și toți amicii și binevoitorii cauzei școlare.

Membrii, carți vor să participe la adunarea generală sunt poțitiți a se insinua — pentru încuarterare — la d-l învățător Toma Roșu în Deva.

Din ședința comitetului central al reuniunei învățătorilor români gr. or. din districtul Deva, ținută la 16 (28) August 1897.

Nicolae Sânzian, Nicolae Pécenrar,
președinte. secretar.

Premii pentru meseriașii români.

CONCURS.

În sensul concludului adunării generale din anul acesta, se publică concurs:

a) pentru 4 premii à 50 corône, pentru acei măestri din localitate, carți vor dovedi, că în decursul anilor au scos cei mai mulți tineri calificați de calfe;

b) pentru 2 ajutore à 60 corône, pentru calfe din localitate, carți doresc a se perfecționa în străinătate.

Petițiile relative să se adreseze președintelui subscris până la 15 Octomvre nou a. c.

Din ședința Comitetului, ținută la 26 Sept. 1897.

„*Asociațiunea pentru spriginirea învățăcilor și sod. rom. din Brașov*“.

N. P. Petrescu, Pompiliu Dan,
preș. secretar.

Scrierea mai modernă,

cauzele scoliosiei și miopiei.

Până astăzi încă nici o țeră nu a înaintat mai mult decât Francia în igiena școlară, și nici una nu a cheltuit atât pentru acest scop.

Guvernul frances la 1884 a compus o comisiune de vre-o câți-va omeni învățați în deosebite ramuri ale sciinței, cu scop, ca să studieze și să dea cele mai bune reguli igienice pentru școlă.

Învățații aceștia s'au împărțit în 5 secțiuni, după specialitate, și au prezentat 5 rapôrțe asupra igienei școlare. Învățul D. Em. Iaval a reunit tôte rapôrțele la un loc făcând un singur raport, din care estragem cele ce urméză despre scoliosă, miopie și scrierea mai bună și mai ușoră, carți tôte provin dela poziția școlarilor la scris.

Comisiunea a constatat, că în Francia școlarii scriu în trei pozițiuni deosebite. Poziția întâiu este aceea, în care elevul ține caetul drept înaintea sa și scrie pe el litere plecate.

Comisiunea a aflat, că acésta pozițiune e vătămătore, căci ea face să se nască scoliosă (strîmbarea șirei spinării spre drepta, ori spre stângă) cu concavitatea spre drepta.

A doua pozițiune este aceea, în care elevul scrie litere plecate pe caet inclinat spre stânga.

În acésta poziția, în care de altmintrelea toți omenii adulți, elevul plécă capul spre stânga pentru a urmări cu amândoi ochii rëndul ce scrie. În acésta pozițiune se nasce o scoliosă spre stânga. Dèr nu este numai atât, căci corpul cade din ce în ce înainte și ochii se apropie peste măsură. Din cauza acestei apropieri se nasce și miopia.

A treia pozițiune este aceea, când elevul ține caetul drept pe masă, ér cotul lui cel stâng este aședat pe masă. Acésta pozițiune este cea mai rea, căci centrul de gravitate fiind prea înainte, mușchii cefei, cum și ai spatelui se obosesc repede și din acésta cauză mulți elevi își culcă capul pe pumnul stâng.

Astfel nu numai, că se obosesc, dèr vede prea de aprôpe și în modul acesta capetă miopie.

Comisiunea după multă chibșuință recomandă scrierea dreptă, pe caet ținut drept pe masă și având corpul drept. În acésta pozițiune scriind elevii, vor fi apérați de strîmbări ale colônei vertebrale, carți aduc după ele multe bóle seriose și de miopie, ér acésta la cei mai mulți miopi este o adevérată și serioasă bólă de ochi.

Acésta pozițiune se pare curioasă, dèr nu se pôte face nici o obiecțiune serioasă, contra ei; din contră, ea ne dă o scriere mai cetetă, căci scrierea dreptă e ca cea de tipar, ne obosesc corpul mult mai puțin decât tôte și se opune la o apropiere mare a ochilor de caet, combătând în chipul acesta miopia.

Pentru omeni adulți, ca să se dedea cu acésta pozițiune, este greu, căci mai întâiu ei trebuie să se deșețe de poziția vițiosă, în care s'au deprins, și după aceea să se deprindă cu poziția cea mai rațională. Pentru școlari folosul însé este mare și lesne de obținut căci pentru ei nu trebuie, decât să se deprindă a scrie într'o pozițiune bună în loc de una rea.

Comisiunea termină esprimând credința, că decă acésta pozițiune s'ar adopta, cauza miopiei și a scoliosiei nu se va mai ivi.

La noi încă nu s'a amintit despre acésta scriere din cauza, că în ce privesce educațiunea, suntem adoptatorii sistemelor germane, întru tôte, așa dicând. Dèr căutând acum la alte state, vedem cum înaintéză aprobând sistemele censurate de bărbății învățați ai Franciei.

Aplicați, învățătorilor, în școle acésta scriere modernă bine studiată, prin care veți ținé măsurile raționale ale igienei, și urmașii de sigur vă vor binecuvênta.

Lugoșiu, 30 Septemvre n. 1897.

Beniamin Densușian,
învățător în Lugoșiu.

Importanța serbării Dumineci.

II.

Să judecăm puțin noi înși-ne, pentru ce scop este făcută biserică? De ce se numesce ea locașul lui Dumneđeu?

Ea se chiamă așa, pentru-că într'ênsa se află prea onoratul trup și sântul sânge al Domnului nostru Ius Christos, acel sânge, care a curs pe cruce pentru păcatele noastre. Și apoi unde pot creștinii cunoșce voia lui Dumneđeu mai bine, ca în biserică? Unde pot auđi cuvântul lui Dumneđeu mai lămurit,

ca în acel loc sânt? Pentru ce ne chiamă clopotele cu glas atât de rugător și dulce la sânta biserică? Ne chiamă, în adevăr, ca și cum ar dice cătră noi: „Astăzi“, este ziua Domnului, și de sârbătore, grăbiți dăr, și mergeți la sânta biserică; acolo vă așteptă bucuria cea adevărată, acolo vă puteți mântui, acolo puteți vorbi, rugându-vă cu Tatăl vostru cel ceresc, și auzi cuvintele lui prin glasul sântei evanghelii.

Așa ne chiamă Sânta biserică și câți dintre noi sunt cu toate astea, cari nu voesc a asculta de aceste cuvinte blânde?!

Dacă pentru unii ca aceștia Dumineca nu este și de serbare, apoi fiă măcar și de răpaus. Ziditorul lumii întregi, după șese zile de muncă, încă a avut și de răpaus. Dăr cum se repausă neputinciosul om, care a lucrat totă săptămâna, ăr în e șeptea și se sbuciumă trupesce și sufletesce, sfărîmându-și ființa în asprimea patimelor celor mai obositoare? Toate vorbele rele ivite în zile de lucru se răscolesc Dumineca și urmază judecățile, prigonirile și chiar și bătăile. Când se fac cele mai mari beții, certe, bătăi și nerușinări? Nu în și de Duminecă și sârbătore? Când întelîm mai mulți omeni beți? Nu în și de Duminecă și sârbătore? Când șed creștinii până la miezul nopții în crîșme? Nu în și de Duminecă și sârbătore? Când auzim mai multe certe, strigăte, chiuituri și cântece nerușinoase? Nu în și de Duminecă și sârbătore?

Ôre așa se sântesce și se serbeză Dumineca și sârbătore?

Șese zile ni-a dat Dumneșeu, ca să putem lucra destul. Dăr nouă nu ne ajunge, ci voim a lua dela Dumneșeu și ziua a șeptea. Voim a lucra și Dumineca și așa a nu da lui Dumneșeu onóra, ce i se cuvine, și nu luăm în seamă, că Dumneșeu este puternic și ne pôte lua sporul și înaintarea.

Dumineca trebuie să o serbăm cu mare respect, pentru-că Dumineca a început Dumneșeu a zidi lumea cea firăscă, Dumineca a înorit lumea darului, Dumineca s'a născut Mântuitorul Isus Christos, Dumineca a înviat din morți, Dumineca s'a lăsat Sântul Spirit peste Apostoli, Dumineca este ziua sântă și de bucuria în legea nouă. Dumineca omul trebuie să se umple de sântire și liniște, este dispus mai mult la cugetări serioase și profunde și, odihnindu-se de ostenețele din cursul săptămânei în Duminecă află omul timp a se apropia de Dumneșeu. Dumineca toți omenii creștini scutură praful zilelor de lucru și se îmbracă în haine de sârbătore.

Ziua Duminecei este ziua de odihnă, în ea se concentrează toate puterile noastre spirituale, risipite de lucrarea celorlalte zile, totul încetează și tac, toate sunt în liniște, numai ușa bisericei este deschisă.

Omul trebuie să se depărteze în ziua Duminecei de obiceiurile sale lucruri, trupul său trebuie să se odihnescă și sufletul să adune nouă puteri. După odihnă se va apuca mai tare și mai curajos de lucrurile încredințate lui. Trebuie, în adevăr, omul să înceteze dela toate, dăr nu și de facerea de bine pentru care trebuie să alerge cu curaj acolo, unde îl chiamă nevoia ce împilează pe aproapele său. A face bine e cea mai măreță servire lui Dumneșeu. Cine în ziua Duminecei trece cu vederea fără milă pe fratele său, când se află în nenorocire, unul ca acela ia în ris sântenia zilei, și este un laș înaintea lui Dumneșeu și a omenilor.

Este drept și curios lucru a onora și a sânti ziua Duminecei, căci și sânta biserică în cântările de bucuria și de laude dice: „Acăsta este ziua, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ênsa“ (Psalm. 117, 24). Cine dăr să fiă atât de impertinent la inimă, ca sciind, că Dumineca ne amintescce nu numai zidirea lumii, ci și mântuirea ei, să nu se silăscă a-o onora și a-o sânti după cuviință?

Ôre câți vom afla dintre creștinii de acum, cari să onoreze și să sântescă ziua Domnului? Astăzi Dumineca nu mai este și de împărțășire cu cele Sante, nu este și de-a petrece în biserică întru rugăciuni și ascultarea cuvântului lui Dumneșeu. Astăzi Dumineca se profanăză prin petreceri, prin beția, prin jocuri și prin alte fapte imorale, de cari mă îngrozesc și mă cutremur a-le mai spune. Oh! cum rușinează creștinii vechi pe mulți creștini din zilele noastre, cari cu anii nu calcă pragul bisericei spre a asculta sânta liturgie.

Creștinii din timpurile vechi nu aveau atâtea biserici câte avem noi astăzi, ba nu erau nici în fiă-care oraș séu sat câte una, ci trebuiau să mērgă departe la biserică; cu toate acestea mergeau fără nici un preget în fiă-care Duminecă și sârbătore.

Dăr astăzi, când sânta biserică este la șese pași de casele noastre, când ar trebui să mergem în fiă-care Duminecă, sunt mulți, cari nici de două-ori în an nu s'au arătat în biserică înaintea feței Domnului.

În modul acesta nu se sântescce, ci se profanăză ziua Domnului. Oh, de-am avé putere să putem duce la biserică pe acei omeni leneși măcar atunci, când mama noastră biserică cântă, aducându-le aminte, că „cei ce urăsc biserică, dela Domnul se vor rușina, și precum iarba de foc așa vor fi uscați“, pôte atunci s'ar îndrepta și ar urma calea cea plăcută lui Dumneșeu.

În zilele Duminecei, se cuvine să părăsim toate celelalte grijă, să ne adăncim în profundul inimei noastre, înălțând cugetul la cer, pentru-ca să-l nutrim cu adevărurile legii, sufletul se va imputernici pe întreaga săptămână, și se va pregăti cătră împlinirea datorințelor creștinesci.

Să respectăm dăr ziua Duminecei cu mare sântenie, ca astfel să ne putem numi adevărați urmaștori ai creștinilor din vechime și adevărați ostași ai Mântuitorului nostru Isus Christos.

Prof. Dr. Elefterescu

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 Octomvre. În cercurile politice se ia ca sigur, că nu mai este témă, că parlamentul austriac n'ar fi în stare, din cauza obstrucției, a vota provisoriu de un an al pactului economic cu Ungaria. Sunt prospecte sigure, că provisoriu va fi votat fără multe greutăți.

Praga, 1 Octomvre. „Politik“ din Praga, spune, că contele Badeni a însoițat comitetul executiv al clubului deputaților cehi-tineri, că este gata a numi la ori-ce moment un ministru (fără portofoliu) pentru afacerile Boemiei (böhmischer Landmannminister).

Viena, 2 Octomvre. În ședința consiliului comunal de aș și s'au înțemplat furtunose scene, încât șe-

dința a trebuit să fiă de repeșite-ori întreruptă. Membrii germani-liberali ai consiliului, *Brummer* și *Mittler*, au fost eschiși dela trei ședințe, strigându-li-se: „Afară cu Jidanii!“

Praga, 1 Octomvre. În primul său de aș, „*Nár. Listy*“ scrie, că partidul poporal catolic din Austria se află într'o situația foarte gingășă din cauza ordonanțelor despre egala îndreptățire a limbei cehe în Boemia și Moravia, în urma cărora ține crisa austriacă. Cehii nu vor permite să se ștergă, nici măcar o iotă din aceste ordonanțe. Înțelegem, dice „*N. Listy*“, încercala, în care se află partidul poporal catolic, dăr îi putem ajuta.

O bôlă a țeranilor.

De Dr. I. Neagoe.

Este cunoscut deja în lumea cultă, că unele bôle sunt legate de exercițiul unei anumite meserii, de es. intoxicația cu plumb, arsenic, fosfor etc. să întâmpină mai ales la aceia, cari muncesc cu asemenea substanțe chemice. Și aș statul ca administrator și în ale sântății publice, aplică anumite mēsură igienice la asemenea industriei cu intenția de-a putea apăra pe muncitorul respectiv de asemenea intoxicație și de relele ei urmări.

Țeranul muncitor de pământ era mai puțin amenințat de asemenea bôlă a meseriei, și chiar și Pelagra, care bântue în Spania și Italia aproape de un veac și jumătate, ăr în România de o jumătate de veac și pôte și mai mult, în Transilvania și părțile Ungariei locuite de Români, exceptând Bănatul, nu era cunoscută. În Bănăt s'a observat unele casuri de Pelagră, împreșiate ici și colo.

Mare mi fuse mirarea, când în o excursiune, făcută în vara trecută în regiunile Reghinului săsesc, în comuna Hodac, descoperii un cas de Pelagră, pe carele mi-l prezentă părintele Al. Târnoveanu preotul local gr. cat. vechi prietin și coleg de școlă.

Informându-mă și prin alte comune de pe valea Mureșului și a Arieșului am primit răspunsuri, cari mă fac să bănuiesc, că Pelagra începe a să arăta și prin părțile cruțate de ea până aci, dăr nu este cunoscută nici de popor și pôte nici de medic — lucru esplicabil, nevedând-o acestia nici-odată în forma ei tipică.

Și în alte țări bôlă acăsta a fost mulți ani neobservată de medic, ori necunoscută sub numele ei adevărat, după cum voi demonstra mai jos.

Pentru-ca publicul cult al Românilor de-o parte, precum și confrății medicilor de alta, să se pôtă mai ușor orienta față cu acăstă bôlă primejdiosă a țeranilor public cele următoare, silindu-mă a descrie lucrul astfel, încât să fiă înțeles și de laic. Cu toate, că eu — după puțință — o voi urmări-o și mai departe prin părțile române sus numite, totuși confrății D-rî români, ori străini din vizatele părți, vor face un bun serviciu țeranului, precum și igienei publice și literaturii medicale speciale, publicând casurile descoperite.

Ce este pelagra?

Palagra este o bôlă generală, adevărată, care se localizează în tot corpul omenesc, este de natură cronică, astfel încât ea încuibată se

desvoltă pe încetul în o serie de ani, la început în formă întreruptă, adevărată vara se pierde, ca să apară ărăși primăvara.

Schimbarea acăsta tipică pôte să se întindă une-ori chiar și peste 5—10 ani, o însușire foarte păgubitoare pentru individul bolnav, de-ore-ce în timpul acesta, consumându-i pe încetul puterile fizice, l păgubescce în muncă. Paguba acăsta este cu atât mai simțitoare, de-ore-ce numita bôlă atacă mai ales populațiunea rurală și din acăstă aproape numai pe țeranul muncitor, adevărat pe agronom, care este bastina și puterea Statului, mai ales în Statele agricole, unde munca câmpului este izvorul de putere. Neapărat, că puterea Statului va scăde ori crește în raport cu sântătatea și puterea acestui strat larg al societății.

Acest principiu neclintit este cauza, că Statul în raport cu alcătuirea și gradul lui de cultură, se îngrijescce de conservarea acestui capital prin legi și instituțiuni sanitare.

Semnele pelagrei la începutu bôlei sunt nevedute, adevărat subiective; ăr mai târziu sunt vedite, adevărat obiective.

Semnele nevedute, cari cu termenul tehnic medical se numesc *prodromale*, (dela grecescul cuvânt „*prodromos*“, premergător), sunt dureri de cap, cari se manifestă mai ales în timpul iernei, repetându-se în mai multe rânduri, slăbiciuni, amețeli, un simțământ de strașnică oboselă însoțit de desgust spre muncă și petrecere, adevărat depresiune psihică, morală și fizică.

Primăvara semnele aceste se pierd cu desăvârșire, ca să apară ărăși în iarna viitoare. Un joc înșelător al unui sfârșit nefericit și hotărât.

Sunt mulți savanți și bunii cliniciani, cari le contesta existența; eu, în observările și examinările mele făcute la mulți pelagrosi, nu m'am putut convinge de adevărul acestei contestări. Bine înțeles, chipul unei bôle nu este o figură geometrică, ca să aibă tot-deuna forma ei hotărâtă și regulată. Dăr abaterile sunt excepțiune și majoritatea covârșitoare formeză legea.

După ce semnele aceste premergătoare se repeșesc în un șir de ierni, cu felurite variații, începe adevărată iconă a bôlei cu semnele ei vedite, cari se manifestă în diferite forme și organe, pelagră confirmată.

După forma acestor manifestări se împarte numita bôlă în trei stadii principale, cari au fost constatate deja de primii descriitori ai pelagrei, astfel de lombardesul Frappoli, care observând-o în „*Ospitalo majore*“ din Milano, deja în anul 1771 scria „*tria sunt stadia pellagrae: innitiatum, confirmatum et desperatum*“.

Initiatum al lui Frappoli coresponde într'adevăr formei prodromale de aș, ăr „*confirmatum*“ acelei forme, în cari semnele vedite încep a se manifesta.

Semnele aceste, numite de țeranul nostru „*pêrlălă*, *jupuială*, *spuzelă*“, se manifestă mai ales pe părțile acelea ale trupului, cari sunt mai mult expuse arșiței soarelui, adevărat pe mâni, picioare și pe piept. Acăsta este cauza pentru care mulți pelagrosi cred, că ar fi produse prin „*insolațiune*“. Un lucru încă ne constatat nici până în ziua de aș.

„*Stadium desperatum*“ este începutul maniei pelagrose, care începe cu simptomele melancoliei.

Atât de bine au fost făcute aceste observații, încât nici aș nu s'au schimbat alt ceva decât numele, numind clinicianii moderni stadiul 1-îu „intermitent“, al 2-lea „remitent“ și al treilea „continuu“, după tipul bôlei, care începe cu intermisiune, continuă cu remisune și sfârșește în formă de bôlă continuă — mania.

Vindecarea este cu puțință în toate trei stadiile bôlei, bine înțeles că succesele vor scăde în raport cu gradul bôlei și al altor impregiurări.

O bôlă, care ține atâta timp, pe cât am văzut, că ține pelagra, care atacă organele principale ale omului, nimicindu-l pe încetul, dăr fără milă, o astfel de bôlă neapărat, că trebuie să aibă și un mare grad de mortalitate. Acesta până în ziua de azi încă nu se poate bine constata deore-ce statistica medicală este încă un băiat în fașă. Apoi mai este un agravant în această cestiune. O mare mulțime de pelagrosi, cădând jertfă deja depresiunii psihice și morale din început, ori melancoliei, cu care încep a se manifesta stadiul al treilea, își caută mântuirea în mörte, adică în sinucidere. Sunt mulți cliniciani, cari cred, că forma sinuciderii se fiă mai ales înecatul în apă; în faptă depinde dela impregiurări.

Despre desitatea maniei pelagrose suntem cevași mai bine informați, după publicările lui Dr. Neuser se fiă de 9 la sută din suma celor pelagrosi, asemenea și după unii autori franceși și italieni.

Intinderea geografică a bôlei este cu mult mai mare decât o descrie distinsul pelagrog Dr. Th. Roussel în cartea sa premiată de Academia de știință din Franca în ședința din 6 Februarie 1865: azi șcim, că există și în Algeria, Mexico și Peru, deși numai în formă sporadică, er în Bucovina am putut constata eu, în anul 1886, patru casuri și anume în spitalul și asilul alienaților din Cernăuți.

Din informațiunile private, pe cari le-am putut câștiga ar urma ca în Turcia, Bulgaria și Serbia să nu existe, deși se cultivă și în țările acestea porumbul, și de sigur, că recolta lui încă va fi compromisă câte-odată; căci vara în numitele țări — înțeleg Turcia europenă — nu este mai caldă ca la noi și nici pământul mai potrivit culturai de porumb. Chiar și faptul acesta încă mărturisesc în contra teoriei Zeiste adică a doctrinei, care învinovătește porumbul stricat cu urzitorul pelagrei.

(Va urma.)

Literatură.

„Curs complet de corespondența comercială“, de I. C. Panțu, prof. la școala com. superioară din Brașov. O carte octav mare de 17 cöle de tipar, de tot instructivă pentru comercianți și pentru alții, cari stau în legătură de afaceri cu vre-o bancă. Are parte teoretică și practică. În ea se vorbește pe larg despre tot felul de scrisori și acte comerciale atât în afaceri de mărfuri, cât și în afaceri de bancă; apoi sunt tratate și lucrurile verificătoare la cambii. Cu totul conține 375 de exemple practice explicate în partea teoretică și în text. Are și un registru, în care se explică termenii comerciali. Conține modele de circulare, scrisori de formațiunii, recomandățiunii și acreditiv; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupone etc. O recomandăm tuturor cari se interesează de afacerile de comerț. Se află de vânzare la administrația „Gazetei“, la Librăria arhidieceană din Sibiu, și la N. I. Ciurcu în Brașov cu prețul de 1 fl. 60 cr.

Poesiă în prosă.

De Ivan Turgenjev.

Doi bogați.

Când cineva își laudă pe bogatul Rothschild, care din venitele lui nenumărate, dă mii de florenți pentru crescerea copiilor, pentru vindecarea bolnavilor, pentru îngrijirea bătrânilor — o astfel de faptă mă mișcă și o laud.

Cu toate acestea, pe lângă totă emoțiunea și lauda mea, nu pot să nu-mi aduc aminte de o biătă familie țărănească, care a cuprins în sărăcăcioasa lor colibă pe o rudeniă rămasă orfană.

„De vom lua pe Mariora la noi“, duse femeia, „vom cheltui cu ea și cel din urmă ban. Atunci nu vom fi în stare să ne cumpărăm nici sare pentru ciorbă“.

„Ei, atunci vom mânca nesărat“, răspunse bărbatul ei.

„E mare distanță între Rothschild și țeranul acesta“.

*

Serbătorea Ființei celei mai înalte.

Odiinora Ființa cea mai înaltă a făcut mare serbătore în palatul său vênēt.

Erau invitate toate virtuțile. Dér, numai cele femeesci... nici un bărbat... numai femei.

Se adunară multe de tot, mici și mari. Virtuțile cele mici erau mai plăcute și mai amabile, decât cele mari; însă toate păreau a fi foarte mulțumite. Ele își petreceau în chipul cel mai prietinos, după cum se cuvine între neamuri de-aprope și cunoscuți.

De-odată însă, Ființa cea mai înaltă observă două dame frumoase, cari se păreau, că nu sunt de loc cunoscute una cu alta.

Domnul casei prinse de mână pe una din damele acestea și o conduse la ceealaltă.

„Binefacerea!“ duse el, arătând la cea d'intăia.

— „Recunoștința!“ adause după aceea, arătând spre a doua.

Amândouă virtuțile priviau uimite una la alta. Dela zidirea lumii — și asta era cam de multșor, — acum se întâlneau de prima-dată.

*

Meseriași și omul cu mânilor albe.

Convorbire.

Meseriașul: Ce cauți aici la noi? Ce vrei? Tu nu te ții de noi... Vești, cară-te de aici.

Omul cu mânilor albe: Eu mă țin de voi, frați iubiti.

Meseriașul: Ce spui! Ce-ți plesnesc prin cap! En, privește odată mânilor mele. — Nu vești, cât sunt de murdare? Mirósă a păcură și gunoiu — ale tale sunt frumoase, albe, și a ce mirósă?

Omul cu mânilor albe (intinđându-i mânilor): Ecă, mirósă-le!

Meseriașul: (mirosindu-i mânilor): Cum se pöte? Se pare, că mirósă a fier!

Omul cu mânilor albe: Așa este, Mirósă a fier. Șese ani întregi au fost încătușate în lanțuri.

Meseriașul: Și pentru-ce?

Omul cu mânilor albe: De aceea, pentru-că mi-am pus la inimă binele vostru, pentru-că am vrut să vă fac liberi pe voi, sărăcilor, ómeni fără carte, fiind-că m'am sculat și am revoltat împotriva apăsătorilor voștri. Ecă, de aceea m'au pus în fiéré.

Meseriașul: Inchis? Dér, cine ți-a dís să te revoltezi?...

*

La doi ani mai târziu

Intăiul meseriași: Ascultă, Petre! îți mai aduc aminte, cum a vorbit cu tine un pungaș de cei cu mânilor albe?

Al doilea meseriași: Imi aduc aminte, cei-i cu el?

Intăiul meseriași: Astăđi îl spénzură... șcii tu? Așa poruncă a eșit.

Al doilea meseriași: Éráși a revoltat?

Intăiul meseriași: Se 'nțelege c'a revoltat.

Al doilea meseriași: Hm... șci ce, frate Dumitre? Să nu luăm noi funia, cu

care va fi spénzurat? Se dize, că asta aduce cel mai mare noroc în casă.

Al doilea meseriași: Ai totă dreptatea, să facem o încercare, frate Petre.

Trad. de Moșul.

Țerancele Olandese.

„Gazeta Țeranilor“ primesce din Berg ob zoom (Olanda) următorea interesantă corespondență:

Iubite prietene! îți scriu aceste rânduri, găsindu-mă într'un bălcoiu de țără olandesă.

Véndătorii, adică neguțătorii sunt în marea lor majoritate, femei țerance din mai multe părți, cari au mărfuri de vânzare. Să facem iubiti cetitori, împreună visita bălcoiului. Unele femei vënd numai paseri domestice. Étă colo gâsce îngrășate, cântărind 14 oca una și se vinde cu 25 lei gâsca. Dincolo curcani, 20 oca unul, 35 franci exemplarul. Dér acele găini mari, moțate 9 franci 10 franci una? Dér rațele acestea 15 oca una, — vëndute fiă-care cu câte 24 franci? Toate aceste paseri sunt anume îngrășate de țerance pentru bălcoiu.

— „Cât ai luat pe acea turmă de gâsce, ce ai vëndut adineauri?“ — întrebai p'o țerancă.

— „Două sute trei-șeci de lei domnule pe 14 gâsce. Din acești bani dau bărbatului meu jumătate, pentru partea sa de ajutor; ér din 115 lei ce'mi rămân, scoțând cheltuelile gâscelor, a treia parte o pun pe numele meu la societatea de economie; o mică parte pun asemenea la societate pentru fetița Alisse, și restul ce'mi rămâne 'mi iau ceva d'ale casei“.

— „Ce venituri altele mai aveți ca familie?“

— „Mai avem două vaci, care ne dă din laptele lor lunar 200 lei; pe acești bani tot ca cei de sus îi împărțim, căci și eu îngrijesc de vite. Pe vremea de iernă eu șes până pentru o societate de comercianți, și 'mi vine pe patru luni de iernă cam 160 lei, à 40 lei lunar. Si din acești bani dau o parte pentru reparația uneltor agricole pentru reparația casei, pentru cumpărarea de séménță de in, și de cânepă, și'mi plătesc revista, broșurile și cărțile de cetit. Dér nu e nevoie domnule să-ți spun, că bărbatul meu este și meșteșugar și agricultor și cărăuș. Mie în parte imi vine 20 lei mijlociu pe lună din vëndarea oușlor și a cusăturilor naționale, sumă, cu care ajut la cumpărarea cărților pentru copiii noștri dela școlă“.

Țeranca olandesă, iubiti cetitori, e cultă. În fiă-care séră, cum vedeți, cetesce despre crescerea copiilor, despre gătirea bucatelor, despre măestria impletitului, cusutului și a altor arte casnice. La biserică împreună cu copiii lor, acele ce au voce cântă la cor și la reprezentațiile populare ale teatrului lor țărănesc, cântă de asemenea, declamă poezii patriotice, și iau premii la expoșițiile lor pentru lucru manual.

Costumul țerancei olandese s'apropie de al femeilor din Transilvania. Dér n'am văzut nici vara, necumite altă-dată o singură țerancă desculță séu rare-ori necurat, ori fără gust îmbrăcată. Afară de vară, țerancele olandese pörtă pantalon și de-desubt, lucru care le scutesce de toate bôlele țerancelor române; pentru-că nici-odată nu răcesc la picioare și la corp de aceea au față rumenă, nu îmbătrânesc curând și sunt pline de sênătate și de veselie.

De patru ori mănâncă pe ți familia olandesă. Diminéta pâne cu unt, brânză și cafea. La améđi cartofi cu unt ori cu slănină, cei bogați mănâncă și alte bucate de carne gătite minunat. La órele 4 după pând cafea ori ceai. Séra la masă are altele, orez cu lapte, tartină de brânză, ceva prăjitură și béu cei mai mulți bere.

Pescele îl au în hrana lor mai de multe-ori pe săptămână. Dumineca și serbătorea pe vreme bună, es la umbra unui mare pom, unde luminații satelor cu rândul cetesc revistele, broșurile și dau lămuriri asupra politiceii țării și asupra întemplărilor mai însemnate din lume. La bál-

ciurile lor vin tineri țari în gimnastică și fac prinsori, se iau la trântă, urcă pe prăjinii înalte, ridică greutăți mari. Alții cântă pe întrecere din instrumente, și trag în țință cu-o precisiune uimitore. Pentru toate acestea se impart premii de comunele, cari au întocmit serbarea.

Étă o parte din viața țerancelor și țeranilor olandesi. Eu cred, că nu trăesc réu de tot olandesii. Am asistat însă și la alegerile lor. Am văđut pe funcționari cum administreză și pe jurații comunali, cum judecă: despre acestea altă-dată.

Țeranul și Advocatul.

Cu căciula întro mână și-un gâscan la [subțioră,

Un țeran odinora

Se 'ntelni c'un domn cam ócheși, dér [nemșesce îmbrăcat.

— „Domnule! i-a dís țeranul, Dumneata [ești apucat,

Și cunoseți mai bine legea ca primarul [dela sat;

Pentru asta, cu-o gâscă am venit să-ți [cer un sfat:

Mai anșerț împrumutasem p'un vecin cu [dece lei,

Și mergend la dênșul astăđi s'émii cer [bănișorii mei,

„Dute dracului!“ imi duse, datornicul [înreit“,

— Și tu, ce-ai făcut, țerane?

— „La Dumneata am venit“.

MULTE ȘI DE TOATE.

Cum s'a înființat prima școlă de agricultură?

Un Roman, Furius Cressinus, scoté dintr'un petec de pământ o cătățime mare de bucate, pe când în vecinătatea lui, proprietarii mari nu scotéu cât el.

Mai adăogându-se și gelosia, bietul om fú învinovățit, că face farnece, căci pe vremea aceea lumea credea grozav în asemenea lucruri.

Fú chemat înaintea tribunalului. Temându-se ca să nu fiă osândit de concețatenii săi, lui Furius îi veni în gând să organizeze o expoșiție agricolă a lui singur. Expuze dér în forum — piața publică și tribunal pe acele vremuri: — mai întâi pe fata lui, apoi căruțele cu cari căra bucatele și cari erau făcute din plin, boii săi grași, bine nutriți și pe urmă și pledă cauza precum urmază: „Romanii, étă farnecele mele; cum vedeți, sunt numérose. Cu toate acestea mai am și altele, pe cari nu le pot spune aci; mai am munca mea, vegherea, grija și sudórea. În vreme ce vecinii mei dorm diminéta, eu lucrez până ce sórele mă gonesce în casă“. Cressinus a fost ertat de judecător și cei de față încununară boii și caréle lui cu lauri. Senatorii se coboriră și cerură mâna fetei lui Cressinus pentru fii lor. Atunci Cressinus duse: „Șcie fiul d-tale să lucreze pământul?“ — „Nu, dér vre să învețe acéstă artă, fără care educația unui Roman nu e desevirșită“. — „Se vie la mine că-l învêț eu, răspunde Cressinus, căci eu dau pe fata mea numai tinérului, care va șci să cultive mai bine pământul“. Se înfășurară două-șeci de tineri. Și astfel fú creată prima școlă de agricultură, de care pomeneșce istoria.

Loteria de clasă. Cu 29 Septemvire a încetat loteria mică, pentru a face loc înștițuțiunei moderne a loteriei de clase. Sumele de câștig la loteria de clasă după cum arată planul oficios publicat în foia noastră de astăđi sunt mult favorabile, că cu mici depunerii se pot face câștiguri multe și mari. Din 100,000 losuri ce s'au emis, 50,000 se vor trage cu câștiguri împărțite în 6 clase.

Cursul pieței Brașov.

Din 2 Octomvire 1897.

Băneșota rom.	Cump.	9.49	Vënd.	9.51
Argint rom. an.	Cump.	9.44	Vënd.	9.48
Napoleond'ori.	Cump.	9.51	Vënd.	9.52
Galbeși	Cump.	5.63	Vënd.	5.66
Ruble Rusești	Cump.	127.--	Vënd.	---
Mărci germane	Cump.	68.60	Vënd.	---
Lire turcesci	Cump.	10.64	Vënd.	---
Serie. tone. Aibna 6%		100.75	Vënd.	101.75

ADOLF RESCH

Giuvaergiu

Braşov, Strada Porţii Nr. 7.

Atelier

pentru confecţionare de obiecte de aur, argint şi bronz.

Sosindu-mi doi lucrători din Sibiu şi completând atelieru meu cu maşini nouă, mă recomand pentru:

1. Confectionarii de bijuteri cu petri scumpe (juvele).
2. Gravuri cu aur, argint şi alamă.
3. Suflat cu aur, atât în roşu cât şi galben.
4. Suflat cu argint, cu aramă şi legat cu Nikel pe cale electrică.

Esecutare de reparaturi de ori şi ce fel.

Cu distincă stimă:

Adolf Resch,

Giuvaergiu, Strada porţii Nr. 7.

Deschidere de Restauraţie.

Am onóre a aduce la cunoştinţa. On public, **că am luat în arândă**

Restauraţia Fleischer,

care am aranjat'o din nou.

Deschiderea va avea loc Duminecă în 3 Octomvre.

Spre vândare va fi în fiă-care şi bere prospătă de „STEINBRUCH“, vinuri naturale curate de Ardél. **Mâncări bune, preţuri moderate şi serviciu prompt.**

Imi voiú da totă silinţa a mulţami pe On. óspeţi, basat fiind pe experienţa câştigată de mai mulţi ani.

Mă recomand On. public cu deosebită stimă:

Janura,
Restaurateur.

1387.1—2

Deschidere la 3 Octomvre.

Nr. 15241—1897

Publicaţiune

Pentru orientare se aduce la cunoştinţa publică: că oficiul de stat de matricule cu începerea dela 2 Oct. a. c. nu se mai află în strada Porţii (Căldărari) Nr. 65, ci s'a mutat în strada Porţi (căldărari) Nr. 69, în casele lui Gyertyány, partere pe pörtă mâna stângă.

Braşov, 30 Sept. 1897.

1389.3—3

Magistratul orăşenesc.

Sz. 811—1897. bvgh.

ANUNCIURI (insertiuni şi reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administraţiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemânt, care creşte cu cât publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

Árverési hirdetmény.

Alóhirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében közhírré teszi, hogy a brassói kir. járásbírótság 1897 évi 3482 polg. számu végzése következtében Damian Simon ügyvéd által képviselt Lichtenstein Lajos javára Sóos Zzuzsána ferj. Szás Károlyné ellen 20 frt. s jár. erejéig brassóban 1897 évi majus hó 14-én fogantositott kielégítési végrehajtás utján felul toglalt és 355 frt becsült házibutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbírótság 7929—1897. sz. végzése folytán 20 frt. tőke-követelés s járulekai és eddig összesen 22 frt. 90 krban bíróilag már megállapított, valamint 3 frt. 15 kr. jelen árverés kitűzési és a még felmerülő költségek erejéig Brassóban végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközlésére 1897 évi Oktober hó 8-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy azérintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötnél írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kitűggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Brassóban, 1897. évi Augustus hó 2-8ik napján.

Ladányi G.

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu diplome şi cu medallă de aur la espositia din Cairo 1895 şi la espositia de medicamente din Londra 1896. — Analisat de medic şi aplicat în spitaluri cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute ori şi ce vătămare a corpului, așa ca șoldina, reuma, ischia, astma şi altele.

Durerea de dinţi şi cap, o alină în cinci minute.

Preţul unei sticle cu instrucţia folosirei 1 corónă; sticla mai mare 2 coróne 40 filerí.

Depou principal în BUDAPESTA la farmacia D. Török József Király-utoza Nr. 12 şi D. Dr. Egger A. Váci körút Nr. 17, se mai află la toate farmaciile din capitală, şi la cele mai multe din provincie cum şi la Producătorul:

Widder Gyula,

farmacist S.-A.-Ujhely Nr. 126.

Comandele din provincie se efectuează punctual.

Se află în Braşov la farmacia D-lor Kelemen Ferenz, Ales. Jekelius, Schuster K., Roth V. 1372.4--20.

Fondată 1872. **Gratis şi franco** Fondată 1872.
primesce la cerere ori şi cine
Jurnalele de Modă splendid ilustrate,
dela
Grand Magazin „Au prix fixe“, Wien I., Graben 15,
care au apărut de curând cu noutăţi.

Conţinutul Jurnalelor cuprinde: **Ilustraţie originală**, reproduse după toate cele din urmă noutăţi de Pălării de dame şi fetiţe, Blănării, Toilette, Confecţiune, Bluse, Fichus, Tricoterii diferite, Rufărie de dame, bărbaţi şi copii, Haine de bărbaţi şi copii etc. Un departament separat formeză ilustraţii după natură. Perdele de dantelă, Portiere, Covore de salon şi odăi, Lambrequins şi diferite stoffe practice pentru mobile.

Pentru a se convinge de:

Soliditate recunoscută

şi **Asortiment enorm de mare**

precum şi **ieftinătate fără concurenţă**

a Grand Magazin „AU PRIX FIXE“ recomandăm fiă-cărei dame în interesul propriu se ceră a i-se trimite

Colecţia de mostre

pentru Sesonul de toamnă şi iernă, care o primesce fără spesc şi franco.

Colecţia de mostre de stoffe de lână franţuzescă, englezescă şi indigene, mătăsării, stoffe de confecţiune, Barchente tipărite şi ţesute, colóre garantată la spălat, Flancele, Velvets sadea şi desinate etc., cuprinde o mulţime de cele mai moderate apariţiune, precum şi de Noutăţi epohale de noi angajate, precum şi ocazia de a cumpera ieftin.

Stau la dispoziţie pentru alegere: **Mostre originale** de tot felul de mărfuri de in, bumbac, pânzături de masă şi pat, căptuşeli, broderie elveţiene, etc.

Pentru înlesnirea on. clientele, la comande **Colecţia cea mare de mostre conţine un Catalog special ilustrat**, care cuprinde: ilustraţii originale de pesamentarie, dantele, toate marunţurile pentru croitori şi modiste cu indicarea precisă a colórei, lăţimeii şi a celei mai ieftine preţuri.

Unica ocaşie rară de a cumpăra ieftin!!

Ori şi ce comandă de stoffe mai mare de fl. 10 se trimete francate şi fără spesc în localităţile din Monarchia Austro-Ungară.

GRAND MAGAZIN „AU PRIX FIXE“
Brüder Hirsch

nur WIEN, I., Graben 15.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potă cumpăra la tutungeria M. Gross.